

# PROPOZYCJA WERYFIKACJI KWOT KRYTERIÓW DOCHODOWYCH

## W POMOCY SPOŁECZNEJ od 1 października 2015 r.

### Podstawa prawna

*art. 9 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (j. t. Dz. U. z 2015 r. poz. 163)*

Kryteria dochodowe podlegają weryfikacji co 3 lata, z uwzględnieniem wyniku badań prognozy interwencji socjalnej przeprowadzanego przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych.

W roku, w którym przeprowadza się weryfikację Rada Ministrów do dnia 15 maja przedstawia Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych propozycje kryteriów dochodowych wraz z informacją o realizacji świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej za okres od poprzedniej weryfikacji.

Trójstronna Komisja do Spraw Społeczno-Gospodarczych uzgadnia kryteria dochodowe w terminie do dnia 15 czerwca danego roku kalendarzowego.

Art.9 ust.7 nakłada na ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego obowiązek ogłoszenia w drodze obwieszczenia w „Monitorze Polskim” zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot niektórych świadczeń pomocy pieniężnej i kwoty dochodu z 1 ha przeliczeniowego do dnia 15 lipca.

W przypadku, gdy Trójstronna Komisja nie uzgodni w przewidzianym terminie wysokości kryteriów, Rada Ministrów ustala je w drodze rozporządzenia do 15 lipca. Ogłoszone kryteria obowiązują z dniem 1 października.

Dotychczasowe weryfikacje kryteriów dochodowych:

**2006 r.** – pierwsza weryfikacja podwyższająca kryteria dochodowe oraz kwoty świadczeń pieniężnych rozporządzeniem Rady Ministrów, Dz. U. Nr 135, poz. 950;

**2009 r.** – kryteria pozostawiono bez zmian (rozporządzenie Rady Ministrów, Dz. U. Nr 127, poz. 1055). Spowodowało to, że wartości kryteriów dochodowych były poniżej minimum egzystencji już w 2010 r. w przypadku prawie wszystkich typów gospodarstw domowych, z wyjątkiem gospodarstw emeryckich oraz 1-osobowego gospodarstwa pracowniczego. Prezentowane wyniki minimum egzystencji za 2011 r. wskazały na przekroczenie wartości kryteriów dochodowych we wszystkich typach gospodarstw domowych z wyjątkiem jednego typu – 1-osobowego gospodarstwa emeryckiego.

**2012 r.** – podwyższono kryteria oraz kwoty świadczeń pieniężnych rozporządzeniem Rady Ministrów, Dz. U. z 2012 r. poz. 823.

**2015 r.** – rok kolejnej weryfikacji kryteriów dochodowych. Kwoty będą obowiązywały od dnia 1 października 2015 r.

### Propozycje weryfikacji kryteriów dochodowych

rok		osoba samotnie gospodarująca	osoba w rodzinie	dochód z 1 ha przeliczeniowego	maksymalna wysokość zasiłku stałego	kwota stanowiąca podstawę	min dla uchodźców	max dla uchodźców
2004		461	316	194	418	1 621	420	1 149
2006		477	351	207	444	1 647	446	1 175
	różnica	16	35	13	26	26	26	26
2009		477	351	207	444	1 647	446	1 175
2012		542	456	250	529	1 647	531	1 260
	różnica	65	105	43	85	0	85	85
2015 <sup>1)</sup>		634	514	288	604	1 722	606	1 335
	różnica	92	58	38	75	75	75	75

- 1) Zgodna z wynikami badania progu interwencji socjalnej, osoba samotna - na podstawie PIS dla gosp. pracowniczego 1-os. Pomniejszonego o pozycję „pozostałe wydatki”, osoba w rodzinie - na podstawie gosp. pracowniczego 4-os. (M+K+2xDS).

## Propozycja weryfikacji kryteriów w 2015 r.

Wyniki badania Instytutu Pracy i Spraw Socjalnych „Wysokość i struktura progu interwencji socjalnej, raport weryfikacyjny”, wg informacji cenowych dla 2013 r., przedstawiające koszyki odzwierciedlające wydatki na żywność, mieszkanie, odzież i obuwie, edukację, ochronę zdrowia, transport i łączność, kulturę, higienę osobistą dla różnych typów gospodarstw domowych, zgodnie z unormowaniami zawartymi w rozporządzeniu Ministra Polityki Społecznej z dnia 7 października 2005 r. w sprawie progu interwencji socjalnej (Dz. U. z 2005 r. Nr 211, poz. 1762) wykazały konieczność podwyższenia kryteriów dochodowych w systemie pomocy społecznej.

Na podstawie wstępnych danych ze sprawozdania MPiPS-03 z udzielonych świadczeń pomocy społecznej za 2014 r. wynika, iż najliczniej występującym typem rodzin wśród wszystkich rodzin objętych pomocą społeczną są rodziny jednoosobowe, co oznacza, że rodziny z dziećmi po raz pierwszy zajęły drugą pozycję. Rodziny jednoosobowe stanowiły 42% wszystkich rodzin objętych pomocą społeczną, natomiast rodziny z dziećmi 40%. Wśród rodzin z dziećmi największą grupę stanowiły w tym okresie, odmiennie jak w latach poprzednich, rodziny z dwojgiem dzieci, które stanowiły 14,4% wszystkich rodzin z dziećmi. Wśród gospodarstw domowych jednoosobowych 21% stanowiły osoby będące emerytami lub rencistami, pozostałe zaś to osoby w wieku aktywności zawodowej.

Propozycja weryfikacji kwot kryteriów dochodowych uwzględnia w przypadku osoby samotnie gospodarującej koszyk progu interwencji socjalnej pomniejszony o pozycję „pozostałe wydatki” w kwocie 50,72 zł, natomiast w przypadku osoby w rodzinie poziom koszyka progu interwencji socjalnej. W związku z powyższym, wybrano próg interwencji socjalnej:

**- dla gospodarstwa pracowniczego jednoosobowego w wysokości 633,96 zł**, to jest wartość koszyka progu interwencji socjalnej dla tego gospodarstwa w wysokości 684,68 zł pomniejszony o pozycję „pozostałe wydatki” w kwocie 50,72 zł

oraz

**- dla gospodarstwa pracowniczego w składzie dwie osoby dorosłe i dwoje dzieci starszych w wieku 19-24 lata w wysokości 513,98 zł na osobę.**

Przeprowadzając weryfikację kryteriów dochodowych na podstawie wyników badania progu interwencji socjalnej, proponuje się następujące kryteria dochodowe uprawniające do świadczeń z pomocy społecznej:

- 1) dla osoby samotnie gospodarującej – w wysokości nie przekraczającej **634 zł, wzrost o 92 zł**,
- 2) dla osoby w rodzinie – w wysokości nie przekraczającej **514 zł, wzrost o 58 zł**.

Jednocześnie podwyższone zostaną wymienione poniżej świadczenia o kwotę **75 zł** (50% sumy kwot o które wzrosły kryteria dochodowe) oraz kwota dochodu z 1 ha przeliczeniowego o **38 zł** (25% sumy kwot, o które wzrosły kryteria dochodowe):

- 1) kwota stanowiąca podstawę pomocy pieniężnej na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki i pomocy na zagospodarowanie w formie rzeczowej wzrośnie z 1 647 zł na **1 722 zł**.
- 2) minimalna kwota świadczenia pieniężnego na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego dla cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą z 531 zł na **606 zł**.
- 3) maksymalna kwota świadczenia pieniężnego na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego dla cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą z 1 260 zł na **1 335 zł**.
- 4) maksymalna kwota zasiłku stałego z 529 zł na **604 zł**.

5) wartość dochodu miesięcznego z 1 ha przeliczeniowego wzrośnie z 250 zł na **288 zł**.

### Finansowe skutki

Analizując wpływ podwyższenia kryteriów dochodowych na koszty przyznania zasiłków z pomocy społecznej wykorzystano analizę dynamiki zmiany liczby świadczeniobiorców, liczby świadczeń oraz kosztów w latach od poprzedniej weryfikacji w 2012 r.

Środki na świadczenia z pomocy społecznej powinny zostać zwiększone o kwotę:

	od 1 października 2015 r.:	w 2016 r.:	w 2017 r.
budżet państwa:	137,2 mln zł	548,9 mln zł	548,9 mln zł
budżety gmin:	7,8 mln zł	31,1 mln zł	31,1 mln zł
budżety powiatów:	0,4 mln zł	1,8 mln zł	1,8 mln zł

Zgodnie z ustawą budżetową na rok 2015 w Dziale 852 - Pomoc społeczna na realizację świadczeń pieniężnych finansowanych z budżetu państwa zaplanowano środki:

W części 85 – Budżety wojewodów –	1.117.426 tys. zł
W części 83 - <u>Rezerwy celowe –</u>	<u>835.330 tys. zł</u>
razem	1.952.756 tys. zł

Po wejściu w życie z dniem 1 października 2015 r. podwyższonych kryteriów dochodowych wydatki z budżetu państwa na świadczenia w 2015 r. powinny ukształtować się na poziomie 2.136.327 tys. zł.

W związku z tym na realizację świadczeń pomocy społecznej w ramach zadań zleconych zachodzi konieczność zwiększenia w 2015 r. części 85 – Budżety wojewodów o kwotę **183,6 mln zł**.

Proponuje się uzupełnić o powyższą kwotę Budżety wojewodów środkami z rezerw celowych poz. 34 Środki na uzupełnienie dotacji celowych na świadczenia rodzinne (w tym na wypłatę świadczenia pielęgnacyjnego), świadczenia z funduszu alimentacyjnego i zasiłki dla opiekunów oraz na opłacenie składki emerytalnej i rentowej z ubezpieczenia społecznego a także na opłacenie składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne i zasiłki dla opiekunów. **Wymaga to zgody Komisji Finansów Publicznych na zmianę przeznaczenia rezerwy celowej, poz. 34.**

Przyjmując wskaźnik wzrostu cen, przyjęty w Wieloletnim Planie Finansowym Państwa na lata 2014-2018 wg *Wytycznych dotyczących stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw* na poziomie 102,3% szacuje się, że plan wydatków w ustawie budżetowej na rok 2016 (w części 85 – Budżety wojewodów i części 83 – Rezerwy celowe, poz. 25) powinien kształtować się na poziomie 4.079.367 tys. zł, w tym na świadczenia pieniężne finansowane z budżetu państwa 1.997.669 tys. zł. Natomiast wysokość wydatków oszacowano na poziomie 2.547.966 tys. zł. **Brakująca kwota w 2016 r. to 550.297 tys. zł.**

**W 2017 r.** wskaźnik wzrostu cen w Wieloletnim Planie Finansowym Państwa na lata 2014-2018 przyjęty został na poziomie 102,1%. Szacuje się, że plan wydatków w ustawie budżetowej na rok 2017 (w części 85 – Budżety wojewodów i części 83 – Rezerwy celowe, poz. 25) powinien kształtować się na poziomie 4.165.034 tys. zł, w tym na świadczenia pieniężne finansowane z budżetu państwa 2.039.620 tys. zł. Wydatki na świadczenia na poziomie 2.547.966 tys. zł spowodują braki w **2017 r. w kwocie 508.346 tys. zł.**

## **Podsumowanie**

W związku ze wzrostem kryteriów dochodowych z dniem 1 października 2015 r. do zaproponowanego poziomu na realizację świadczeń pomocy społecznej w ramach zadań zleconych oraz własnych dotowanych zachodzi konieczność zwiększenia części 85 – Budżety wojewodów:

w 2015 r. o kwotę 183,6 mln zł

w 2016 r. o kwotę 550,3 mln zł

w 2017 r. o kwotę 508,3 mln zł.

**Informacja na temat środków finansowych potrzebnych na realizację zadań  
z zakresu pomocy społecznej w latach 2015 – 2017  
uwzględniając weryfikację kryteriów dochodowych od 1 października 2015 r.  
Projekt propozycji na Radę Ministrów**

	2015	2016	2017
<b><u>Stan obecny</u></b> kryterium dla osoby samotnie gosp. 542 zł kryterium dla osoby w rodzinie 456 zł	<b><u>Stan po weryfikacji kryteriów od 1 października 2015 r.</u></b> kryterium dla osoby samotnie gosp. 634 zł kryterium dla osoby w rodzinie 514 zł		
	<b><u>Plan budżetu na świadczenia pomocy społecznej</u></b> 1 952,7 mln zł (budżety wojewodów + rezerwa celowa cz. 83 poz. 25)	<b><u>Plan budżetu na świadczenia pomocy społecznej</u></b> 1 997,7 mln zł (budżety wojewodów + rezerwa celowa cz. 83 poz. 25)	<b><u>Plan budżetu na świadczenia pomocy społecznej</u></b> 2 039,6 mln zł (budżety wojewodów + rezerwa celowa cz. 83 poz. 25)
<b><u>Łącznie wydatki na świadczenia w 2014 r.</u></b> 1 999,1 mln zł	<b><u>Łączne wydatki na świadczenia</u></b> 2 136,3 mln zł na dofinansowanie zasiłków stałych, zasiłków okresowych, składek na ubezpieczenia społeczne, finansowanie pomocy cudzoziemcom w procesie integracji, specjalistyczne usługi opiekuńcze dla os. z zaburzeniami psychicznymi w tym 137,2 mln zł na weryfikację	<b><u>Łączne wydatki na świadczenia</u></b> 2 548 mln zł na dofinansowanie zasiłków stałych, zasiłków okresowych, składek na ubezpieczenia społeczne, finansowanie pomocy cudzoziemcom w procesie integracji, specjalistyczne usługi opiekuńcze dla os. z zaburzeniami psychicznymi w tym 548,9 mln zł na weryfikację	<b><u>Łączne wydatki na świadczenia</u></b> 2 548 mln zł na dofinansowanie zasiłków stałych, zasiłków okresowych, składek na ubezpieczenia społeczne, finansowanie pomocy cudzoziemcom w procesie integracji, specjalistyczne usługi opiekuńcze dla os. z zaburzeniami psychicznymi w tym 548,9 mln zł na weryfikację
	<b><u>Braki –</u></b> 183,6 mln zł	<b><u>Braki –</u></b> 550,3 mln zł	<b><u>Braki –</u></b> 508,3 mln zł